

Independent Evaluation Commission for assessing the integrity of candidates
for the position of member in the self-administration bodies of judges and prosecutors

Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția
de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

*Decizia nr. 40 din 9 iunie 2023 cu privire la candidatura Olesei VÎRLAN,
Candidată la funcția de membru în Consiliul Superior al Procurorilor*

Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor („Comisia”) a deliberat în privat la 24 mai 2023 și 9 iunie 2023. Membrii participanți au fost:

1. Herman von HEBEL
2. Victoria HENLEY
3. Nadejda HRIPTIEVSCHI
4. Vitalie MIRON
5. Tatiana RĂDUCANU
6. Nona TSOTSORIA

Comisia emite următoarea decizie, care a fost adoptată în acea dată:

I. Procedura

Olesea VÎRLAN, adjunctă interimară a procurorului-șef al Procuraturii raionului Ialoveni („candidata”) s-a aflat pe lista candidaților remisă de Consiliul Superior al Procurorilor în adresa Comisiei la 7 aprilie 2022, actualizată la 13 ianuarie 2023, pentru evaluarea în vederea ocupării funcției de membru al Consiliului Superior al Procurorilor.

La 7 octombrie 2005, candidata a fost numită în funcția de procuroră în cadrul Procuraturii raionului Rezina. La 28 februarie 2019, candidata a fost numită în funcția de procuroră în cadrul Procuraturii raionului Ialoveni.

La 21 iunie 2022, Comisia a trimis candidatei un chestionar privind integritatea etică pentru a fi completat în mod voluntar și returnat Comisiei până la 5 iulie 2022. Candidata a transmis Comisiei chestionarul completat la 5 iulie 2022.

La 23 ianuarie, Comisia a trimis candidatei o solicitare pentru completarea și depunerea până la 30 ianuarie a Declarației de avere și interese personale pentru ultimii 5 ani, în conformitate cu prevederile art. 9 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare „Legea nr. 26/2022”). Declarația include, de asemenea, lista persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public, așa cum prevede același articol. Candidata a transmis Comisiei declarația completată la 30 ianuarie 2023.

Comisia a obținut informații din numeroase surse pentru a evalua integritatea financiară și etică

a candidatei. Sursele din care s-au obținut informații cu privire la candidații evaluați au inclus, în general, Autoritatea Națională de Integritate, Serviciul Fiscal de Stat, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, instituții financiare, instituții publice, surse deschise precum rețelele de socializare și reportajele jurnalistice de investigație și rapoartele membrilor societății civile. Nu toate sursele au furnizat informații referitoare la fiecare candidat și nu toate informațiile furnizate de surse cu privire la candidat au fost pertinente pentru evaluarea Comisiei. A fost verificată veridicitatea și relevanța tuturor informațiilor primite.

În cazul în care au fost depistate probleme din declarația candidatei, chestionarul privind integritatea etică și din informațiile colectate, acele probleme au fost abordate în întrebări scrise adresate candidatei și în timpul audierilor în ședință publică.

Comunicarea scrisă cu candidata:

La 19 aprilie 2023, Comisia a trimis candidatei o solicitare de clarificare a informațiilor, care conținea opt întrebări, inclusiv 26 de subîntrebări și 17 solicitări de documente suplimentare. Candidata a răspuns în termenul solicitat, la 26 aprilie 2023, la toate întrebările și a furnizat majoritatea documentelor solicitate. Candidata a furnizat informații suplimentare la 27 aprilie 2023.

La 28 aprilie 2023, Comisia a trimis a doua rundă de 13 întrebări, inclusiv 36 subîntrebări, și 18 solicitări de documente suplimentare, pentru a elucida unele aspecte apărute în cadrul evaluării. Candidata a răspuns în termenul solicitat, la 5 mai 2023, la toate întrebările și a furnizat majoritatea documentelor solicitate. Candidata a furnizat informații suplimentare la 19 mai 2023 și 23 mai 2023.

La 11 mai 2023, Comisia a trimis a treia rundă de două întrebări, inclusiv 11 subîntrebări, și două solicitări de documente suplimentare, pentru a elucida unele aspecte care au apărut în cadrul evaluării. Candidata a răspuns în termenul solicitat, la 14 mai 2023, la toate întrebările și a furnizat majoritatea documentelor solicitate.

Candidata nu a solicitat accesul la materialele evaluării conform art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022 și, prin urmare, nu a primit materialele.

La 24 mai 2023, candidata a participat la audieri în ședință publică a Comisiei.

II. Cadrul normativ privind evaluarea

Evaluarea de către Comisie a integrității candidaților constă în verificarea integrității etice și a integrității financiare a acestora (art. 8 alin. (1) din Legea nr. 26/2022).

Conform art. 8 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de *integritate etică* dacă:

- a) nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial;
- b) în privința acestuia nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr. 82/2017;
- c) nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor.

O serie de versiuni ale codurilor de etică au fost aplicabile procurorilor în perioada de timp cuprinsă de evaluare. Codurile au fost: *Codul de etică al procurorului*, aprobat prin Ordinul Procurorului General nr. 303/35 din 27 decembrie 2007, *Codul de etică al procurorului*, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-3d-228/11 din 4 octombrie 2011, *Codul de etică și conduită al procurorului*, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-173/15 din 30 iulie 2015 și *Codul de etică al procurorilor*, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Procurorilor nr. 4 din 27 mai 2016, modificat prin Hotărârea Adunării Generale a Procurorilor nr. 1 din 22 februarie 2019.

Avizul nr. 13 al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) privind „Independența, responsabilitatea și etica procurorilor”, adoptat la 23 noiembrie 2018 („CCPE (2018) Op. nr. 13”) oferă îndrumări suplimentare.

Conform art. 8 alin. (4) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de *integritate financiară* dacă:

- a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;
- b) Comisia constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

Art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 prevede că evaluarea candidaților include o verificare a averii persoanelor apropiate ale candidaților, astfel cum sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor prevăzute la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Conform art. 8 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia verifică:

- a) respectarea de către candidat a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, precum și a veniturilor impozabile, și în partea ce ține de achitarea drepturilor de import și drepturilor de export;

- b) respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;
- c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri;
- d) sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2);
- e) dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care candidatul, persoana specificată la art. 2 alin. (2) sau persoana juridică în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi este parte contractantă;
- f) dacă există sau nu donații în care candidatul sau persoana specificată la art. 2 alin. (2) are statut de donatar sau de donator;
- g) alte aspecte relevante pentru clarificarea originii averii candidatului și pentru justificarea acesteia.

În aprecierea criteriilor aferente integrității etice și integrității financiare și în luarea deciziilor cu privire la acestea, Comisia nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv (art. 8 alin. (6) din Legea nr. 26/2022). Comisia apreciază materialele acumulate cu privire la candidați după intima sa convingere, formată în urma cercetării multiaspectuale, complete și obiective a informației. Niciunul dintre materialele prezentate nu are o forță probantă prestabilită fără aprecierea lui de către Comisie (art. 10 alin. (9) din Legea nr. 26/2022).

Se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată (art.13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022). După cum se menționează în Raportul Comisiei de la Veneția cu privire la verificarea integrității judecătorilor și procurorilor în Kosovo, „Într-un sistem de verificări prelabile de integritate, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în caz de simpla îndoială, pe baza unei evaluări a riscurilor. Cu toate acestea, decizia de a evalua negativ un deținător actual al postului ar trebui să fie legată de un indiciu de încălcare a legii, de exemplu avere inexplicabilă, chiar dacă nu poate fi dovedit dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale”. Totodată, „În alte investigații, cum ar fi verificarea mai largă a integrității, sarcina probei se va realiza pe baza balanței probabilităților”. Comisia de la Veneția, CDL-AD(2022)011-e, Kosovo - Opinia referitoare la documentul de concept privind verificarea integrității judecătorilor și procurorilor și proiectul de amendamente la Constituție, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 131-a sesiune plenară (Veneția, 17-18 iunie 2022), §§10,9.

Inversarea sarcinii probei către candidat, odată ce organul de evaluare a identificat probleme de integritate, a fost considerată admisibilă de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, chiar și în verificarea integrității judecătorilor în exercițiu care își pot pierde funcțiile sau pot fi sancționați în alt mod ca consecință a evaluării. În cauza *Xhoxhaj contra Albaniei*, nr. 15227/19,

§352, 31 mai 2021, Curtea a afirmat că „nu este per se arbitrar, în sensul aspectului civil „civil” conform articolului 6 § 1 din Convenție, ca sarcina probei să revină reclamantului în procedura de verificare a integrității după ce CIC [Comisia Independentă de Calificare] a pus la dispoziție constatările preliminare rezultate în urma încheierii anchetei și a dat acces la probele din dosarul cauzei”.

În temeiul art. 5 alin. (1) din Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, aprobat la 2 mai 2022 în temeiul Legii nr. 26/2022 (în continuare „Regulament de evaluare”), numai dacă un candidat întrunește pe deplin toți indicatorii, așa cum sunt definiți în art. 8 alin. (2) – (5) din Legea nr. 26/2022, se consideră că acesta corespunde criteriilor de „integritate etică și financiară”.

III. Evaluarea candidatei

În cadrul audierii în ședință publică, candidata a fost întrebată despre următoarele aspecte financiare și etice:

1. Aspecte referitoare la nerespectarea regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale

1.1. Nedecларarea veniturii soțului și a transferurilor către soț în declarațiile anuale pentru anii 2012 - 2015

a. Faptele

Ca răspuns la întrebările Comisiei cu privire la discrepanțele dintre venituri și cheltuieli în anumiți ani, candidata a declarat că unele cheltuieli au fost acoperite de veniturile minime ale fostului soț, cu care era încă căsătorită în acea perioadă, care lucra periodic ca zilier în domeniul construcțiilor. Candidata a fost căsătorită din anul 2011 până în anul 2017. Conform informațiilor privind veniturile înregistrate ale fostului ei soț, generate de Serviciul Fiscal de Stat (“STS”), cu care era încă căsătorită atunci, acesta nu a obținut niciun venit impozabil în perioada anilor 2011 – 2015. În răspunsurile oferite la întrebările Comisiei, candidata nu a comunicat vreo estimare a numărului de zile lucrate de soțul ei sau a veniturilor obținute de acesta și nu a prezentat niciun document confirmativ în acest sens. Candidata a explicat că relația dintre ea și soțul ei nu era una foarte bună, că acesta nu i-a comunicat nicio informație despre munca sa și nu i-a spus cât era plătit; prin urmare, candidata nu a știut care era venitul anual al soțului în acea perioadă. Candidata a declarat că fostul său soț nu a contribuit niciodată la veniturile familiei cu anumite sume de bani, îndeplinindu-și obligațiile doar prin asigurarea alimentelor pentru familie și a îmbrăcăminte pentru copil. Candidata nu a declarat niciun venit obținut de soțul ei în declarațiile anuale de venit și proprietate pentru anii 2012 – 2015, depuse la Comisia Națională de Integritate

(în continuare „declarație anuală”).

În cadrul audierii, candidata a recunoscut că nu a declarat veniturile fostului său soț, deși legea prevedea acest lucru. Candidata a reiterat că relația dintre ea și fostul ei soț nu a fost cea mai bună și că acesta nu a dorit niciodată să-i comunice care erau veniturile lui. Candidata știa că fostul soț lucra ca zilier în domeniul construcțiilor, dar nu lucra niciodată în mod constant, zilnic sau săptămânal, ci doar la cerere. Fostul ei soț nu a adus niciodată acasă un venit sub formă de bani, asigurând familia, în schimb, cu produse alimentare și haine pentru copil. Candidata știa că soțul ei câștiga un venit minim, dar nu a știut niciodată care erau sumele exacte care puteau fi declarate în declarațiile sale anuale depuse la Comisia Națională de Integritate (în continuare „CNI”). Ea a precizat că nu a dorit să înscrie ceva eronat în declarațiile sale anuale.

În perioada 2013 – 2014, fostul soț, cu care candidata era căsătorită în acea perioadă, a primit, de asemenea, opt transferuri bancare din străinătate, în valoare totală de aproximativ 11.500 EUR. Transferurile, în două valute străine, proveneau de la trei persoane diferite, din același stat străin. În comunicarea scrisă cu Comisia, candidata a explicat că nu știa despre acele transferuri bancare și că a aflat despre ele doar când a fost întrebată de Comisie. După ce l-a întrebat pe fostul ei soț despre transferurile bancare respective, candidata a relatat că acesta le primise la rugămintea unui fost coleg de studii care locuia în străinătate, pentru a le transmite părinților aceluși coleg, care erau bătrâni și bolnavi și nu aveau posibilitatea de a recepționa ei înșiși un transfer bancar. Cei trei expeditori erau fostul coleg, fratele acestuia și concubina fratelui. Candidata nu a declarat aceste transferuri bancare pentru că nu a știut despre ele. Fostul ei soț ar fi avut rolul de curier, nu de beneficiar final al mijloacelor financiare.

În cadrul audierii, candidata a declarat că în cazul în care Comisia deținea informații cu privire la transferurile bancare, ea nu contestă veridicitatea lor. Aceasta nu a putut furniza nicio informație suplimentară pe lângă răspunsurile sale anterioare oferite în scris. Candidata a menționat, de asemenea, că era improbabil să obțină mai multe informații de la fostul ei soț din cauza relației lor după divorțul din 2017.

1.2. Nedecларarea a șapte terenuri agricole în declarația anuală pentru 2018

a. Faptele

Între anii 2014 și 2016, candidata a moștenit 12 loturi de teren agricol, amplasate în raionul Rezina. Candidata a declarat terenurile în mod corespunzător în declarațiile sale anuale pentru 2014 – 2017. În declarația anuală pentru 2018, candidata a indicat doar cinci din cele 12 loturi de teren. În declarația anuală pentru 2019, candidata a indicat un venit de 70.000 MDL în urma „vânzării terenurilor”. Toate cele 12 loturi de teren au fost vândute la data de 25 aprilie 2019 pentru suma de 71.060 MDL, iar conform informațiilor SFS, candidata a achitat impozitele aferente creșterii de capital. Candidata a scris că, dacă terenurile nu au fost declarate în declarația

sa anuală pentru 2018, atunci a fost „probabil dintr-o greșeală mecanică”.

În comunicarea scrisă cu Comisia și în cadrul audierii, candidata a declarat că omisiunea de a declara loturile de teren în declarația sa anuală pentru 2018 a fost probabil o greșeală mecanică, nu una intenționată și că și-a dat seama de acest lucru doar după întrebările Comisiei în acest sens.

1.3. Declarare eronată a drepturilor asupra automobilului Toyota Aygo și nedeclararea valorii acestuia timp de trei ani

a. Faptele

La 12 august 2017, candidata a fost împuternicită prin procură notarială să dețină, să folosească și să transfere dreptul de proprietate asupra unui automobil Toyota Aygo, a./f. 2007. În declarațiile sale anuale pentru 2017 – 2020, candidata a declarat drepturi de posesie și folosință asupra automobilului Toyota Aygo și a indicat valoarea automobilului ca fiind de 0 MDL. La 19 iulie 2018, candidata a încheiat un contract de vânzare-cumpărare, potrivit căruia proprietarul automobilului, reprezentat de candidată, a vândut candidatei automobilul Toyota Aygo la prețul de 8.000 MDL. Începând cu declarația sa anuală pentru 2021, candidata a indicat dreptul de proprietate asupra automobilului și valoarea acestuia de 60.000 MDL. În comunicarea scrisă cu Comisia, candidata a explicat că prețul real achitat pentru automobil a fost de 60.000 MDL. Ca răspuns la întrebările scrise și în cadrul audierii, candidata a precizat că nu declarase dreptul de proprietate asupra automobilului în declarațiile sale anuale pentru anii 2018 - 2020 depuse la Autoritatea Națională de Integritate („ANI”): „deoarece declarațiile erau preluate din anii precedenți și nu am atras atenția la rubrica ”modul de dobândire” că urma să fie schimbată”.

1.4. Nedeclararea în declarațiile anuale a calității sale de fidejutor pentru un împrumut de 300.000 MDL

a. Faptele

La 12 august 2019, candidata a semnat un contract de fidejusiune cu o companie de microfinanțare. În conformitate cu prevederile contractului, ea a devenit fidejutor pentru un împrumut de 300.000 MDL, rambursabil în termen de 60 de luni, cu o dobândă anuală de 20%, contractat de o terță persoană la aceeași dată. Candidata a încetat să mai fie fidejutor pentru acest împrumut din proprie inițiativă la 24 ianuarie 2022, înainte ca împrumutul să fie rambursat integral de către împrumutat. Candidata nu a indicat calitatea sa de fidejutor pentru garantarea obligațiilor împrumutatului în declarațiile sale anuale pentru 2019 și 2020.

Cu referire la faptul că nu a declarat calitatea sa de fidejutor în declarațiile sale anuale pentru 2019 – 2020, candidata a recunoscut că în conformitate cu legea, ar fi trebuit să declare acea

calitate a sa. Candidata a explicat că, la momentul respectiv, nu și-a dat seama că trebuia să declare calitatea sa de fidejutor și că și-a dat seama de această omisiune abia după ce a fost întrebată de Comisie despre acest aspect. Candidata a indicat șapte credite pe care le-a obținut în calitate de debitor în anul 2019, în declarația sa anuală pentru acel an.

b. Cadrul normativ

Conform art. 8 alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022, Comisia este obligată să verifice respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale. În temeiul art. 8 alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022, nedeclararea de către candidat a averii și intereselor personale în modul stabilit de legislație reprezintă o necorespondere atât cu criteriul de integritate financiară, cât și cu criteriul de integritate etică.

Conform art. 8 alin. (5) lit. d) din Legea nr. 26/2022, Comisia trebuie să verifice și sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin.(2).

Art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 prevede că evaluarea candidaților include o verificare a averii persoanelor apropiate ale candidaților, astfel cum sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor prevăzute la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Conform art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 1264/2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere (în vigoare în 2012-31 iulie 2016), subiecții declarării declară veniturile obținute împreună cu membrii familiei pe parcursul perioadei de declarare.

„Membru de familie”, conform legii menționate sunt: soț/soție, copii minori și persoane aflate la întreținere. Art. 2 din aceeași lege definește noțiunea de venit drept orice spor, adaos sau majorare a patrimoniului, indiferent de sursa de proveniență, exprimat în drepturi patrimoniale sau în orice alt folos patrimonial, obținut de subiectul declarării sau de membrii familiei acestuia în perioada de referință atât în țară, cât și în străinătate.

În temeiul art. 4 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale (în vigoare din 1 august 2016) subiectul declarării trebuie să declare bunurile mobile și imobile, inclusiv cele nefinalizate, deținute în proprietate cu drept de uzufruct, de uz, de abitație, de suprafață de către subiectul declarării, inclusiv în calitate de beneficiar efectiv, de membrii familiei lui și de concubinul/concubina lui ori aflate în posesia acestora în baza unor contracte de mandat, de comision, de administrare fiduciară, a unor contracte translativ de posesie și de folosință.

Art. 4 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 133/2016 prevede că subiecții declarării declară datoriile

personale ale subiectului declarării, ale membrilor de familie sau ale concubinului/concubinei lui sub formă de debit, gaj, ipotecă, garanție, emise în beneficiul unor terți, împrumut și/sau credit, dacă valoarea lor depășește valoarea a 10 salarii medii pe economie.

În temeiul art. 1628 alin. (2) din Codul Civil (în vigoare în 2019), fidejusiunea este obligația garantului (fidejursorul) asumată în folosul unui creditor cu scopul de a garanta obligația pe care debitorul o datorează creditorului (obligația garantată) și care apare și devine scadentă doar dacă apare și devine scadentă obligația garantată.

Conform Hotărârii Guvernului nr. 678/2019, 10 salarii medii însumau, în anul 2020, 79.530 MDL (7.953x10).

Conform Hotărârii Guvernului nr. 923/2020, 10 salarii medii pe economie însumau, în anul 2021, 87,160 MDL (8,716 MDL*10)

În temeiul art. 6 alin. (1) din Regulamentul de evaluare, veniturile sau cheltuielile nedeclareate sunt relevante pentru integritatea financiară, în măsura în care nu au fost declarate veridic, dar și pentru integritatea etică inclusiv, dar fără a se limita la, în măsura în care se referă la venituri secundare interzise, evaziune fiscală sau încălcarea prevederilor privind combaterea spălării banilor

c. Motivarea

Comisia trebuie să verifice respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale.

Între anii 2012 și 2020, candidata a comis numeroase omisiuni sau a declarat informații eronate în mai multe declarații anuale. Omisiunile candidatei de a declara în mod corespunzător au vizat patru tipuri diferite de interese financiare: venituri (nedeclareate în patru declarații anuale), proprietăți imobiliare (declarate incomplet într-o declarație anuală), un automobil (declarat eronat în trei declarații anuale) și o fidejusiune pentru un împrumut (nedeclarat în două declarații anuale).

Declarațiile anuale depuse la CNI și la ANI au un rol esențial în monitorizarea integrității financiare și etice a procurorilor, a judecătorilor și a altor funcționari publici și în depistarea cazurilor de corupție. Regulamentul de evaluare prevede că veniturile sau cheltuielile nedeclareate sunt relevante pentru integritatea financiară, în măsura în care nu au fost declarate veridic, dar și pentru integritatea etică inclusiv, dar fără a se limita la, în măsura în care se referă la venituri secundare interzise, evaziune fiscală sau încălcarea prevederilor privind combaterea spălării banilor (art. 6 alin. (1)). Nedeclararea veniturilor, a activelor și a obligațiilor financiare provoacă neapărat îngrijorări cu privire la integritatea financiară și etică.

În ceea ce privește transferurile bancare către fostul soț al candidatei, Comisia a considerat că relatările candidatei sunt credibile și că aceasta într-adevăr nu cunoștea despre acele transferuri. Candidata și soțul său nu discutau despre finanțele lui, iar transferurile bancare au fost făcute

către el. Cu referire la venitul nominal al soțului din munca ocazională în domeniul construcțiilor, după cum s-a menționat în alte decizii, Comisia trebuie să analizeze factori care includ mărimea venitului nedeclarat, tipul sau sursa venitului, dacă există o confirmare a sursei și a sumei venitului și fiabilitatea acestei confirmări. În acest caz, mărimea venitului pare modestă, având în vedere stilul de viață și cheltuielile candidatei. Faptul că nu a declarat venitul fostului soț, cu care era căsătorită la acel moment, s-a întâmplat din cauza faptului că acesta nu era dispus să îi comunice informații despre venitul său, iar candidata nu cunoștea suma. În timp ce ar fi fost preferabil pentru candidată să contacteze CNI pentru a primi îndrumări, omisiunea de a declara venitul aparent simbolic al soțului nu pare să fi implicat vreo intenție de a înșela sau de a ascunde ceva de ochii publicului.

Omisiunea candidatei de a declara terenurile într-o declarație anuală și declararea eronată a drepturilor candidatei cu privire la automobil și a valorii acestuia în trei declarații anuale au fost atribuite unor erori mecanice ale candidatei. În opinia Comisiei, poziția candidatei a fost fortificată de faptul că aceste bunuri au fost declarate în mod corespunzător în alți ani. La întocmirea declarației anuale pentru 2018, candidata se pare că nu a copiat cu diligență informațiile despre terenuri din declarațiile sale anterioare. Ea a indicat în mod corespunzător vânzarea tuturor terenurilor în anul următor și a achitat impozitele generate. Atunci când drepturile sale asupra automobilului s-au schimbat din drept de folosință în drept de proprietate, aceasta a omis să observe că descrierea automobilului trebuia actualizată în declarațiile anuale. Modelul, marca și anul mașinii au fost indicate în fiecare an, astfel încât nu a existat nicio intenție aparentă de a ascunde bunul sau valoarea acestuia. Candidata a explicat că nu a menționat calitatea sa de fidejutor al împrumutului pentru că nu știa că această obligație trebuia să fie declarată. Comisia a remarcat faptul că candidata a declarat șapte împrumuturi pe care le-a contractat în calitate de împrumutată în același an în care și-a asumat obligația de fidejusiune. În opinia Comisiei, toate aceste omisiuni reflectă o lipsă de atenție din partea candidatei în completarea declarațiilor sale anuale. Având în vedere natura mecanică a erorilor și lipsa unei implicații financiare semnificative, chiar și luate împreună, Comisia nu a considerat că acestea se ridică la un nivel care să genereze dubii cu privire la integritatea financiară sau etică a candidatei. Comisia a observat că, atunci când a fost întrebată despre omisiuni, candidata a răspuns direct și complet. Prin aceasta, candidata a înlăturat îngrijorările Comisiei.

Având în vedere circumstanțele de mai sus, Comisia nu are dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatei cu criteriile de integritate etică și financiară conform art. 8 alin. (2) lit. a), alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022 cu referire la nedeclararea a șapte terenuri agricole în declarația sa anuală pentru 2018, nedeclararea veniturilor soțului său în declarațiile sale anuale pentru 2012 – 2015, nedeclararea fidejusiunii pentru un împrumut de 300.000 MDL în declarațiile sale anuale pentru 2019 – 2020 și declararea eronată a drepturilor sale asupra automobilului Toyota și neindicarea valorii automobilului în declarațiile sale anuale pentru 2019 – 2020.

2. Subevaluarea prețului de achiziție a unui automobil Toyota Aygo

a. Faptele

La 12 august 2017, candidata a fost împuternicită prin procură notarială să dețină, să utilizeze și să transfere dreptul de proprietate asupra unui automobil Toyota Aygo, a./f. 2007. La 19 iulie 2018, candidata a încheiat un contract de vânzare-cumpărare, conform căruia proprietarul automobilului, reprezentat de candidată, a vândut candidatei automobilul Toyota Aygo la prețul de 8.000 MDL.

În comunicarea scrisă cu Comisia, candidata a furnizat copii ale procurii și ale contractului de vânzare-cumpărare și a confirmat că „[ea] a fost proprietara mașinii începând cu anul 2018” și a explicat că prețul real pe care l-a plătit pentru mașină a fost de 60.000 MDL; prețul de 8.000 MDL fiind indicat în contractul de vânzare-cumpărare la cererea vânzătorului. Candidata a achiziționat automobilul Toyota Aygo de la o piață auto din mun. Chișinău, iar vânzătorul era o persoană necunoscută pentru candidată. În cadrul audierii, candidata a confirmat că plata de 60.000 MDL pentru achiziționarea automobilului sus-numit a fost făcută în anul 2017. În cadrul audierii, candidata a fost întrebată de ce a indicat un preț incorect în contractul de vânzare-cumpărare din moment ce ea era cumpărătorul și reprezenta vânzătorul prin intermediul unei procuri. Candidata a recunoscut că poate nu ar fi trebuit să acționeze astfel, dar vânzătorul i-a solicitat să facă acest lucru și nu a vrut să facă din această situație o problemă. „Așa toată lumea făcea pe timpurile acelea”.

În comunicarea scrisă ulterioară audierii, candidata a fost întrebată cum putea explica ea motivul (motivele) pentru care a dorit ca prețul din contractul de vânzare-cumpărare să fie menționat ca fiind de 8.000 MDL, în loc de prețul real achitat de 60.000 MDL, și ce anume i-a spus vânzătorul cu privire la motivele sale. Candidata a răspuns că avea nevoie urgent de un mijloc de transport, că întâmpina dificultăți în identificarea unui automobil care să coste pe măsura resurselor financiare de care dispunea și că erau mai mulți alți potențiali cumpărători. Ca răspuns la întrebarea Comisiei dacă a considerat că a fost etic faptul că a indicat în contract un preț care nu era prețul real achitat, candidata a declarat:

„Îmi pare foarte rău pentru inadverdențele admise la perfectarea actelor pentru acest automobil dar acestea nu au afectat careva valori și nu au avut un impact negativ asupra integrității mele etice și financiare. Mai mult ca atât, faptul că eu nu am avut intenția de a ascunde prețul real pe care l-am plătit la achiziționarea acestui automobil a fost și aceia că eu am declarat în Declarațiile mele pe venit depuse ulterior valoarea reală a acestui automobil.”

[Declaraerea eronată de către candidată a dreptului de proprietate asupra automobilului și a valorii acestuia sunt abordate la Subiectul nr. 1].

b. Cadrul normativ

Conform art. 8 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă Comisia de evaluare constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate. Pentru a determina dacă candidatul îndeplinește criteriul de integritate financiară, Comisia trebuie să verifice modul de dobândire a bunurilor, conform prevederilor art. 8 alin. (5) lit. c) din Legea nr. 26/2022.

Art. 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022 prevede că un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial.

Conform preambulului Codului de etică al procurorilor (27 mai 2016), respectarea statului de drept impune procurorilor să respecte cele mai înalte standarde etice și profesionale, atât în exercitarea atribuțiilor lor, cât și în afara lor, permițând astfel societății să aibă încredere în justiție. Codul mai prevede, la pct. 6.3.1., că procurorul trebuie să respecte cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate pentru a asigura încrederea societății în procuratură.

Conform art. 5 alin. (2) din Secțiunea II a Regulamentului de evaluare al Comisiei, la evaluarea conformității candidatului cu criteriul de integritate etică, Comisia poate lua în considerare seriozitatea sau gravitatea, contextul adiacent și premeditarea asociată oricărui incident de integritate etică și, în cazul incidentelor minore, dacă a existat o perioadă de timp suficientă fără incidente ulterioare. La determinarea gravității, Comisia va lua în considerare toate circumstanțele, care să cuprindă, dar fără a se limita, la următoarele:

- a. dacă incidentul a fost un eveniment singular;
- b. lipsa unor prejudicii sau producerea de prejudicii ne semnificative în adresa intereselor private sau publice (inclusiv încrederii publice) – cum ar fi o încălcare obișnuită a regulamentului rutier;
- c. sau care nu este perceput de către un observator obiectiv drept atitudine lipsită de respect față de ordinea socială care decurge din nerespectarea regulilor și regulamentelor.

c. Motivarea

Candidata a procurat un automobil Toyota Aygo, reprezentându-l pe vânzător în baza unei procuri. În contractul de vânzare-cumpărare întocmit de candidată, prețul automobilului a fost indicat ca fiind de 8.000 MDL. Candidata a recunoscut deschis că prețul real pe care l-a achitat pentru automobil a fost de 60.000 MDL, de peste șapte ori mai mare decât suma pe care a indicat-o în contract. Potrivit candidatei, la solicitarea vânzătorului, ea a indicat în contract prețul de achiziție al automobilului ca fiind de 8.000 MDL. În cadrul audierii, candidata a afirmat că „așa toată lumea făcea pe timpurile acelea” și a menționat că poate nu ar fi trebuit să procedeze astfel.

Comisia apreciază faptul că, pe parcursul evaluării, candidata a oferit informații detaliate și a fost cooperantă. Cu toate acestea, Comisia nu poate ignora faptul că candidata a participat la încheierea unui contract de vânzare-cumpărare pentru un automobil, știind că prețul indicat nu era cel corect și că era considerabil mai mic decât prețul convenit, de fapt, între părți. Candidata nu a indicat prețul eronat pentru a obține oarecare beneficii, ci la insistențele vânzătorului, dar, prin participarea la o astfel de aranjament, este posibil ca ea să fi ajutat vânzătorul automobilului să evite plata impozitului pentru o eventuală creștere de capital în urma vânzării acestuia.

Deși Comisia consideră că nu este etic să fii de acord cu includerea, în contractul de vânzare-cumpărare a automobilului, a unui preț despre care candidata știa că nu era prețul real, Comisia consideră că, având în vedere circumstanțele specifice din acest caz, acesta nu se situează la un nivel care să reprezinte o încălcare a criteriilor de integritate etică. În acest context, Comisia a ținut cont de faptul că implicarea candidatei în această tranzacție a fost o situație izolată, care a avut loc acum șase ani și pe care candidata recunoaște că poate ar fi trebuit să o gestioneze altfel. Începând cu declarația sa anuală pentru 2021, candidata a indicat prețul real al automobilului. Chiar de la începutul evaluării, candidata a prezentat contractul de vânzare-cumpărare a automobilului, astfel demonstrându-se diferența dintre prețul contractual și prețul real plătit și a recunoscut diferența. De asemenea, Comisia a ținut cont de faptul că participarea candidatei la această tranzacție nu i-a adus niciun beneficiu financiar acesteia.

Având în vedere circumstanțele de mai sus, Comisia nu are dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatei cu criteriul de integritate etică conform art. 8 alin. (2) lit. a) și criteriul de integritate financiară conform art. 8 alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. c) din Legea nr. 26/2022 cu referire la subevaluarea, de către candidată, a prețului automobilului Toyota Aygo, la solicitarea vânzătorului, în condițiile în care ea era și cumpărătorul și reprezenta vânzătorul pe baza unei procuri.

IV. Decizia

În temeiul art. 8 alin. (1), (2), (4) și (5) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia a decis că candidata întrunește criteriile de integritate etică și financiară și, astfel, promovează evaluarea.

V. Calea de atac și publicarea deciziei

Conform art. 14 alin. (1) din Legea nr. 26/2022, decizia poate fi contestată de către candidatul evaluat în termen de 5 zile de la data recepționării deciziei motivate.

Conform art. 13 alin. (7) din Legea nr. 26/2022, decizia este transmisă prin email candidatului și instituției responsabile de organizarea alegerilor sau, după caz, a concursului, care este, în acest caz, Consiliul Superior al Procurorilor. În cazul în care candidata, în termen de 48 de ore de la

momentul expedierii deciziei, nu notifică Comisia despre refuzul său privind publicarea, decizia se publică pe pagina web a Consiliului Superior al Procurorilor, în formă depersonalizată, cu excepția numelui și prenumelui candidatului, care rămân publice. Comisia va publica, de asemenea, decizia pe pagina sa web, în cazul în care candidatul nu se opune publicării.

Această decizie a fost adoptată în unanimitate de către toți membrii participanți ai Comisiei.

Decizia a fost întocmită în limba engleză și tradusă în limba română.

Semnătura:

Herman von HEBEL
Președintele Comisiei

Comisia Pre-Vetting